

Sahîh-i Buhârî

et-Tecrîdu's-Sarîh li Ehâdisi'l-Câmi's-Sahîh

Zeynuddin Ebû'l-Abbâs Ahmed b. Ahmed ez-Zebîdî

ÇEVİRİ TAHRİC VE NOTLAR
ABDULLAH FEYZİ KOCAER

Boy Abdesti Bölümü
(5/94 Kitâbu'l-Gusl)

2015

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ كِتَابُ الْغُسْلِ

5-) Boy Abdesti (Gusûl) Bölümü

١٨٥ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ بَدَأَ فَعَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ يَدْخُلُ أَصَابِعُهُ فِي الْمَاءِ فَيَخْلُلُ بِهَا أَصُولَ شَعْرِهِ ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ غُرَفٍ يَدِيهِ ثُمَّ يُفِضُ الْمَاءَ عَلَى جِلْدِهِ كُلِّهِ ❀

{&} 185-) Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hanımı Aîşe (r.a.) anlatır: "Hz. Peygamber (s.a.v.) cünüplükten dolayı boy abdesti aldığı anda işe önce iki elini yıkayarak başlar sonra namaz abdesti alır, sonra parmaklarını suya daldırıp parmaklarıyla saç köklerine suyu iletir. Sonra başına iki eliyle üç avuç su döker ardından da bütün vücuduna su dökerdi."

(Cünüplük, bir kimseden meni gelmesi, tenasül uzvunun en az sünnet yerinin girmesi veya kadınlarda hayız ve nifas kanının gelmesi ile gözle görülmeyen pislik halidir. Böyle hallerde, sınırları çizilip belirtilmiş olan şekilde yıkanmakla pislikten temizlenilir. Cünüp denmesinin nedeni ise bu durumda olan kimselerin bazı şeylerden uzaklaştırılması nedeniyledir. Kelime anlamı "uzak durmak, kenarda kalmak" demektir, (İbni Manzûr, Lisânü'l-Arab. "C.N.B." maddesi.)

Cünüplükten temizlenme sadece İslâm dininde görülen bir mefhum değildir. Cahiliye dönemi Araplarında Hz. İbrahim (a.s.)'dan kalma birtakım uygulamalara rastlanmaktadır. Nitekim Ebû Süfyân Bedir'de yenilgiye uğradıklarında, tekrar savaşına kadar cünüplükten dolayı başına su dökmeyeceğine dair yemin etmiştir, (İbni İshak, s. 291) Yahudilik ve Hristiyanlıkta da gusûl ve abdest uygulamalarının izlerine rastlanmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bakınız. Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadette İslâm, II. 255, 273, 291)

١٨٦ عَنْ مَيْمُونَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ ﷺ قَالَتْ تَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ غَيْرَ رِجْلَيْهِ وَغَسَلَ فَرْجَهُ وَمَا أَصَابَهُ مِنَ الْأَذَى ثُمَّ أَفَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ ثُمَّ نَحَى رِجْلَيْهِ فَعَسَلَهُمَا هَذَا غُسْلُهُ مِنَ الْجَنَابَةِ ❀

& 186-) Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hanımı Meymûne (r.a.): "Rasûlullah (s.a.v.) ayaklarını yıkamadan namaz abdesti aldı, avret yerini ve buradaki pislik bulaşıklarını yıkadı ardından üzerine su döktü sonra da ayaklarını çıkarıp yıkadı. İşte cünüplükten dolayı Hz. Peygamber (s.a.v.)'in boy abdesti budur" demiştir.

١٨٧ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ مِنْ قَدَحٍ يُقَالُ لَهُ الْفَرْقُ ❀

{&} 187-) Aîşe (r.a.): "Ben Peygamber (s.a.v.) ile "Ferak" denilen maşraba cinsinden bir kaptan boy abdesti alırdım" demiştir.

(Ferak, yaklaşık sekiz litre su alabilen ölçü birimidir.)

١٨٨ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ دَخَلْتُ أَنَا وَأَخُو عَائِشَةَ عَلَى عَائِشَةَ فَسَأَلَهَا أَخُوهَا عَنْ غُسْلِ النَّبِيِّ ﷺ فَدَعَتْ بِإِنَاءٍ نَحْوًا مِنْ صَاعٍ فَاغْتَسَلْتُ وَأَفَاضَتْ عَلَى رَأْسِهَا وَبَيْنَنَا وَبَيْنَهَا حِجَابٌ ❀

& 188-) Ebû Seleme (Hz. Aîşe (r.a.)'nın yeğeni): "Ben ve Aîşe (r.a.)'nın kardeşi bir gün Aîşe (r.a.)'nın yanına girdik. Kardeşi, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in boy abdestini sordu o da bir sa' kadar su alan bir kap istedi ve yıkanıp başına su döktü. Bizimle onun arasında da bir perde vardı" demiştir.

(Sa', yaklaşık dört litre su alabilen ölçü birimidir.)

١٨٩ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا هُوَ وَأَبُوهُ وَعِنْدَهُ قَوْمٌ فَسَأَلُوهُ عَنِ الْغُسْلِ فَقَالَ يَكْفِيكَ صَاعٌ فَقَالَ رَجُلٌ مَا يَكْفِينِي فَقَالَ جَابِرٌ كَانَ يَكْفِي مَنْ هُوَ أَوْفَى مِنْكَ شَعْرًا وَخَيْرٌ مِنْكَ ثُمَّ أَمَّا فِي ثَوْبٍ ❊

& 189-) Ebû İshak: "Ebû Cafer, babası Câbir b. Abdullah (r.a.)'ın yanında iken oradaki topluluktakilerin boy abdestini sorduklarını anlatır. Câbir b. Abdullah (r.a.): "Bir sa' miktarı su yeter" dedi. Oradaki bir adam: "Bana yetmiyor ki" dedi bunun üzerine Câbir (r.a.): "Senden saç daha gür ve yine senden daha hayırlı olana (Hz. Peygamber (s.a.v.)'e) yetiyordu" dedi ve arkasından bir tek elbise içerisinde bize namazda imam oldu" demiştir.

١٩٠ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَمَا أَنَا فَأَفِضُ عَلَى رَأْسِي ثَلَاثًا وَأَشَارَ بِيَدَيْهِ كَلْتَيْهِمَا ❊

& 190-) Cübeyr b. Mut'im (r.a.): "Rasûlullah (s.a.v.) iki eliyle göstererek: "...Ben de başıma üç defa su dökerim" buyurdu" demiştir.

١٩١ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا اغْتَسَلَ مِنْ الْجَنَابَةِ دَعَا بِشَيْءٍ نَحْوِ الْحِلَابِ فَأَخَذَ بِكَفِّهِ فَبَدَأَ بِشِقِّ رَأْسِهِ الْأَيْمَنِ ثُمَّ الْأَيْسَرِ فَقَالَ بِهِمَا عَلَى وَسَطِ رَأْسِهِ ❊

& 191-) Hz. Aişe (r.a.): "Hz. Peygamber (s.a.v.) cünüplükten dolayı boy abdesti aldığında (deve sağılan bir kap olan ve yaklaşık dört litre alan) hilâb gibi bir şey ister ve eliyle su alıp (yıkamaya) başının sağ yanından başlar sonra soluna ardından da iki eliyle üzerine dökerdi" demiştir.

(Hadisin metninde geçen "Kale" fiilini "Dökerdi" şeklinde çevirdik Aslında bu fiilin yaygın olan kullanımı "Dedi" anlamındadır. Ancak Arapçada bu fiil 'in mecazî olarak değişik anlamları vardır. Mesela geldi, yöneldi, diledi, gitti, galib oldu, sevdi, hükmetti gibi. Kâle bi sevbihi, itti demektir. (Umdetu'l-Kâri, III. 97)

١٩٢ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ ﷺ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ تَخْتَلِفُ أَيْدِينَا فِيهِ ❊

& 192-) Hz. Aişe (r.a.): "Ben, Rasûlullah (s.a.v.) ile bir kabtan yıkanırdım, ellerimiz bu kabın içerisine gider gelirdi" demiştir."

١٩٣ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كُنْتُ أَطِيبُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَيَطُوفُ عَلَى نِسَائِهِ ثُمَّ يُصْبِحُ مُحَرَّمًا يَنْضَحُ طَيِّبًا ❊

& 193-) Hz. Aişe (r.a.): "Rasûlullah (s.a.v.)'e koku sürerdim, kendisi de hanımlarını dolaşır (onlarla birleşir) sonra sabahleyin ihrama girmiş olurdu ve bu sırada ihramından kokular yayılırdı." demiştir,

(Buhârî'nin bu hadisi boy abdesti bölümünde getirmesinin nedeni, birden fazla birleşme yapılsa bile bir kere boy abdesti alınabileceğini açıklamak içindir. Hz. Peygamber (s.a.v.) bazen her hanede ayrı abdest aldığı gibi (Ebû Dâvûd, Taharet: 85, İbnî Mâce, Taharet: 102) bazen de hepsini dolaştıktan sonra bir abdest alırdı. (194. hadis, ayrıca İbnî Mâce, Taharet: 101)

Söz konusu bu hadisi Hz. Aişe validemiz bir yanlış anlaşılmaı düzeltmek için söylemiştir. Şöyle ki Abdullah b. Ömer (r.a.) ihrama girerken koku sürünmenin ihram açısından iyi olmayacağını belirtmiş, bu husus Hz. Aişe validemize iletilmişinde: "Allah hayrını versin" demiş ve yukarıdaki hadisi söylemiştir.)

١٩٤ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَدُورُ عَلَى نِسَائِهِ فِي السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُنَّ إِحْد

yetebiliyor mu idi?" denildi: "Kendisine otuz kişinin kuvveti verildiğini konuşurduk" demiştir.

۱۹۵ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِصِ الطَّيِّبِ فِي مَفْرِقِ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ مُحَرَّمٌ ❦

& 195-) Aişe (r.a.): "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ihramda iken saç ayırımındaki kokunun parıltısını sanki görür gibiyim" demiştir.

۱۹۶ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ غَسَلَ يَدَيْهِ وَتَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اغْتَسَلَ ثُمَّ يُخَلِّلُ بِيَدِهِ شَعْرَهُ حَتَّى إِذَا ظَنَّ أَنَّهُ قَدْ أَرَوَى بَشَرَتَهُ أَفَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ ❦

196-) Aişe (r.a.): "Rasûlullah (s.a.v.) cünüplükten dolayı boy abdesti aldığı anda ellerini yıkar, namaz abdesti alır sonra yıkanır. Eliyle derisi ısladığına kanaat getirene değin saçlarının arasını ıslatır üç defa üzerine su döker sonra da vücudunun diğer organlarını yıkardı." demiştir.

۱۹۷ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَعُدِّلَتِ الصُّفُوفُ قِيَامًا فَخَرَجَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَلَمَّا قَامَ فِي مُصَلَّاهُ ذَكَرَ أَنَّهُ جُنُبٌ فَقَالَ لَنَا مَكَانُكُمْ ثُمَّ رَجَعَ فَاعْتَسَلَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَيْنَا وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ فَكَبَّرَ فَصَلَّيْنَا مَعَهُ ❦

{&} 197-) Ebû Hureyre (r.a.): "Namaz için kamet getirildi, ayakta saflar düzeltildi, ardından Rasûlullah bizim yanımıza çıktı. Namaz kıldırıldığı yere durduğunda kendisinin cünüp olduğunu hatırladı bize: **"Siz yerinizde durun"** dedi dönüp boy abdesti aldı arkasından başından sular damlayarak yanımıza çıktı ve tekbir aldı, biz de kendisiyle namaza durduk" demiştir.

۱۹۸ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ يَغْتَسِلُونَ عُرَاةً يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ وَكَانَ مُوسَى ﷺ يَغْتَسِلُ وَحْدَهُ فَقَالُوا وَاللَّهِ مَا يَمْنَعُ مُوسَى أَنْ يَغْتَسِلَ مَعَنَا إِلَّا أَنَّهُ آدَرُ فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ فَوَضَعَ ثَوْبَهُ عَلَى حَجَرٍ فَفَرَّ الْحَجَرُ بِثَوْبِهِ فَخَرَجَ مُوسَى فِي إِثْرِهِ يَقُولُ ثَوْبِي يَا حَجَرُ حَتَّى نَظَرْتُ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَى مُوسَى فَقَالُوا وَاللَّهِ مَا بِمُوسَى مِنْ بَأْسٍ وَأَخَذَ ثَوْبَهُ فَطَفِقَ بِالْحَجَرِ ضَرْبًا فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ وَاللَّهِ إِنَّهُ لَنَدَبَ بِالْحَجَرِ سِتَّةً أَوْ سَبْعَةَ ضَرْبًا بِالْحَجَرِ ❦

& 198-) Ebû Hureyre (r.a.) Hz. Peygamber (s.a.v.); **"İsrailoğulları birbirlerine bakarak çıplak yıkanır, Mûsâ (a.s.) da yalnız yıkanır. Bunun üzerine: "Vallahi Mûsâ'nın bizimle yıkanmasını, kendisinin kasiğında fıtık olması alıkoymaktadır" demişlerdi. Bir keresinde yine yıkanmaya gitti ve elbisesini bir taşa koydu, taş da elbisesini alıp kaçırdı, Mûsâ: "Aman taş, elbisem!" diye peşinden (giderek sudan) çıktı, sonunda İsrailoğulları Mûsâ'yı seyrettiler ve: "Vallahi Mûsâ'nın bir şeyi yokmuş" dediler. Mûsâ (a.s.) elbisesini aldı ve taşı dövmeye başladı"** buyurdu." demiştir. Ebû Hureyre (r.a.) bu söze ilaveten: "Vallahi taş vurmasından dolayı taş üzerinde altı veya yedi tane iz olmuş." demiştir.

(Hadisin bir benzeri olan 1765. hadise bakınız.)

١٩٩ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ يَبْنَأُ أَيُّوبُ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا فَخَرَّ عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ ذَهَبٍ فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَحْتَنِي فِي ثَوْبِهِ فَنَادَاهُ رَبُّهُ يَا أَيُّوبُ أَلَمْ أَكُنْ أَغْنَيْتَكَ عَمَّا تَرَى قَالَ بَلَى وَعِزَّتِكَ وَلَكِنْ لَا غِنَى بِي عَنْ بَرَكَتِكَ

199-) Ebû Hureyre (r.a.)'dan. Hz. Peygamber (s.a.v.): **"Eyyûb (a.s.) çıplak olarak yıkanırken birden altın çekirgeler düştü. Eyyûb hemen bunları elbisesine alıp doldurmaya başladı ki bu sırada Rabb'i: "Ey Eyyûb Ben seni gördüğün şeylere karşı zengin yapmadım mı?" buyurdu. O da: "Şerefine yemin olsun ki evet zengin yaptın ama senin bereketine karşı benim zenginliğim yoktur, "dedi"**

(Buhârî, bu hadisi "Tek başına iken çıplak olarak yıkanmak, ama örtülü yıkanmak ise daha efaldır" başlığı altında getirmiştir. 198. ve 199. hadislerden her iki peygamberin tek başına iken çıplak yıkandıkları anlaşılmaktadır. Buhârî, bu hadislerden bir kimsenin yalnız başına iken çıplak yıkanabileceği hükmünü çıkarmakta bununla birlikte örtülü yıkanmanın daha efal olduğunu bildirmektedir. Örtülü olmanın daha efal olduğuna, Tirmizî, Ebû Dâvûd ve İbnî Mâce'nin rivayet ettiği şu hadisi muallak getirerek işaret eder. Behz b. Hâkim'in dedesi: "Ey Allah'ın Peygamberi, avret yerlerimizden nereyi örtelim, nereyi bırakalım" dedim: **"Hanımın ve cariye dışındakilerden avretini muhafaza et"** buyurdu: "Ey Allah'ın Rasûlü, halk birbirleriyle beraberken?" dedim: **"Hiçbir kimsenin görmemesini sağlayabilirsen kesinlikle gösterme"** buyurdu: "Ey Allah'ın Peygamberi, birimiz yalnız başına iken?" dedim: **"Allah, kendisinden hayâ edilmeye insanlardan daha layıktır."** buyurdu." demiştir. (Tirmizî, Edeb: 39, Ebû Dâvûd, Hammâm: 2, İbnî Mâce, Nikâh: 28) Yine bir başka hadiste şöyle anlatılır. Hz. Peygamber (s.a.v.) açık arazide çıplak olarak yıkanan bir kimseyi gördü ve bunun üzerine minbere çıkarak şöyle buyurdu: **"Şüphesiz Allah çok hayâ sahibidir, ayıpları örtendir. Ancak biriniz yıkadığında örtülü olsun."** (Ebû Dâvûd, Hammâm: 1) Bir kimsenin avret yerlerini yabancılara göstermesinin yasaklığı hakkında kesinlik vardır. Ancak yalnız başına olan bir kimsenin durumunda kesinlik yoktur. Mezheb imamları, Buhârî ve diğer âlimler böyle bir kimsenin yalnız başına çıplak yıkanmasının caiz olduğu, ancak örtünmenin ise daha efal olduğu görüşündedirler. (Umdetü'l-Kârî, Aynî, III. 121)

٢٠٠ عَنْ أُمِّ هَانِيٍّ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ ذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ الْفَتْحِ فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ وَقَاطِمَةُ تُسْتَرُّهُ فَقَالَ مَنْ هَذِهِ فَقُلْتُ أَنَا أُمُّ هَانِيٍّ

& 200-) Ümmü Hânî bintü Ebî Tâlib (r.a.): "Mekke'nin fethedildiği senede Rasûlullah (s.a.v.)'in yanına gitmiştim. Kendisini Fatıma perdelemiş yıkıyor buldum: **"Bu (gelen) kimdir?"** buyurdu, ben de: "Ümmü Hânî" dedim" demiştir. (Hadisin geniş bir benzeri 232. hadiste gelecektir.)

٢٠١ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَقِيَهِ فِي بَعْضِ طَرِيقِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ جُنُبٌ فَأَلْحَسَتْ مِنْهُ فَذَهَبَ فَاغْتَسَلَ ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْنَ كُنْتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ كُنْتُ جُنُبًا فَكَرِهْتُ أَنْ أَجَالِسَكَ وَأَنَا عَلَى غَيْرِ طَهَارَةٍ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ إِنْ الْمُؤْمِنَ لَا يَنْجُسُ

& 201-) Ebû Hureyre (r.a.)'dan. Kendisi bir gün cünüp iken Medine'nin sokaklarından birinde Rasûlullah (s.a.v.) karşısına çıkmış. Ebû Hureyre (